

Risico van inteelt bij paarden

Alle stamboeken zijn zich bewust van het risico van inteelt binnen paardenpopulaties. Daarnaast weten ze ook dat het fokken op lange termijn niet gemakkelijk is. De themadag 'Balans tussen inteelt en biodiversiteit bij paarden' heeft in oktober alle theoretische achtergronden rondom een gezonde fokkerij op een rij gezet. Daarna gaf een aantal stamboekverenigingen een toelichting op het eigen beleid.

Dagvoorzitter Pieter Wiersinga van het Koninklijk Staldepartement zette op de themadag 'Balans tussen inteelt en biodiversiteit bij paarden' direct de juiste toon met de uitspraak dat fokkerij emotie is. Op een luchtige en deskundige wijze leidde hij de sprekers in en daarbij kwam zijn achtergrond als politieagent goed van pas. 's Middags had hij echter wel iets beter de sprekers kunnen wijzen op de maximum spreektijd. De overtreders werden niet beboet en de levendige discussie werd tijdens de borrel gevoerd.

Sipke Joost Hiemstra van het Centrum voor Genetische Bronnen in Nederland (CGN) plaatste deze themadag namens de organisatoren in het grotere geheel. Wat is de verantwoordelijkheid voor Nederland aangaande biodiversiteit in opdracht van de wereldvoedselorganisatie FAO?

Het Productschap voor Vee Vlees en Eieren (PVE) is toezichhouder op de stamboeken. Sophie van der Ploeg gaf een overzicht van de eisen die aan de stamboeken gesteld worden. Vanuit de zaal werd gesteld dat de regels dikwijls niet worden nageleefd zonder dat dit gevolgen heeft

De hengst Manno heeft door zijn kwaliteit veel invloed

matiek helder. Krista slaagde erin om de theoretische achtergronden duidelijk uit te leggen. De grafieken over de inteelttoename per generatie riepen veel vragen op bij de stamboekbestuurders. Hoe beïnvloeden we het inteeltniveau van onze populatie als we op deze manier doorgaan? En hoe hoog ligt het niveau eigenlijk? Wat voor simpele oplossingen kunnen we bedenken om de inteelt te minimaliseren? Hoe gaan we om met de selectie van dekhengsten en hoe geven we fokadvies? Onderzoeker Bart Ducro ging in op de genetische afwijkingen en het opsporen

voor de erkenning door het PVE. Volgens Sophie wordt een daadkrachtiger optreden door het PVE mede bemoeilijkt doordat internationaal de toelatingseisen voor moeder- en dochterstamboeken verschillen. Zoals bekend zijn de erkenningseisen van stamboeken gebaseerd op EU-regelgeving.

Veel vragen

Vooral Krista Engelsma van ASG en Bart Ducro van WUR maakten de inteeltproblemen

Een goed trekpaard blinkt uit in kracht

daarvan via DNA-merkers en hoe om te gaan met dragerdieren. Openheid van gegevens en goede voorlichting is beter dan het simpelweg uit de fokkerij halen, omdat je dan de populatie weer veel kleiner maakt. Daar bleek direct een bottleneck. Veel rasverenigingen registreren de erfelijke gebreken niet of de gebreken worden niet gemeld. Bovendien is van iedere afwijking niet duidelijk wat de erfelijke component is. Dit is een duidelijk actiepoint voor de stamboeken.

Bewustwording neemt toe

Hinke Fiona Cnossen van SZH ging in op de rasfokkerij van de Nederlandse zeldzame rassen. Voor het Gelderse paard benadrukte ze het feit dat er te weinig hengsten beschikbaar zijn. Voor het Groninger paard is er toekomst door de veelzijdige, sterke paarden, waarbij het wij-gevoel als sterk punt benut moet worden.

De andere sprekers waren Hans Krudde voor het Gelderse paard, Ids Hellinga voor het Friese paard, Myrthe Maurice-van Eijndhoven voor het Trekpaard, René van der Kuil voor de tuigpaarden en Maureen van Bon namens het Fjordenstamboek. Alle sprekers gaven aan dat de bewustwording van inteelt toeneemt en dat merriehouders daar de hengstenkeuze op baseren.

Het Trekpaard heeft een laag generatieinterval. Dat wil zeggen dat veel met jonge dieren gefokt wordt en minder met oudere dieren. Daardoor versnel je het inteeltproces. Bij de tuigpaarden is het fokdoel gefocust op prestatie. Uit fokkerijen met eenzelfde fokdoel wordt ongeveer iedere twintig jaar een hengst gehaald. Enkele hengsten voldoen aan de verwachting zoals de Hackneyhengst Cambridge Cole

Het Friese paard is erkend cultuurhistorisch erfgoed

indertijd. Doordat zijn zoon Renovo veel invloed heeft is een inteeltprobleem reëel. Hengsten van andere rassen als American Saddlebred hebben geen stempel op de tuigsportfokkerij kunnen drukken. Bij het Friese paard is het aantal bloedlijnen heel klein. Inmiddels worden wel de erfelijke gebreken geregistreerd en daar wordt rekening gehouden in de fokadviezen met inteeltminimalisatie. Het meest tot de verbeelding sprak het systeem bij de Fjordenpaarden. De hengsten zijn allemaal eigen-

dom van één hengstenstichting. De hengsten rouleren langs de verschillende stations. Bij paarden met twee keer dezelfde voorouder in de derde generatie wordt een ander stamboekpapier afgegeven. Dit is ook voor een fokker een goed hulpmiddel bij de hengstenkeuze.

De themadag heeft iedere rasvereniging aan het denken gezet om het inteeltprobleem op te lossen. Alle presentaties en het verslag kunt u vinden op de kennisbank ([http:// library.wur.nl/cgn](http://library.wur.nl/cgn)). ●

Tuigpaarden zijn uniek op de wereld

